

Büyük Mücadele Serisi

25: GÖÇMEN BABALAR VE AMERİKA'DAKİ DİNSEL ÖZGÜRLÜK ARAYIŞI

İngiltere Kilisesi, Katolik Kilisesi'nin yetkisini ve ikrarını açıkça reddederken ondan gelen pek çok ayini ve şekilleri tuttu. Bu ayinler ve şekillerden rahatsız olanlar İngiltere Kilisesi'nin ibadetlerine katılmak istemediler. Vicdanlarına ve Kutsal Kitap'ın öğrettiğine göre ibadet etmek isteyenlere Püritenler denildi. Terim, saf anlamına gelen İngilizce “pure” kelimesinden gelir.

Fakat İngiltere Kralı kilise başı olarak kabul edildi ve başka ibadetleri yasakladı. Baskı ve zulüm başladı ve bazı Püritenler, İngiltere'den Hollanda'ya kaçtılar.

Yüzyıllar boyunca papalığın zulmünün altında kalmış olan Protestanlar, özgürlüğe kavuştukları zaman, ibadet konusunda başkaları için vicdan özgürlüğünü tanımadılar. Papalıktan gelen en kötü yöntemlerden biri buydu. Gerçek ibadet özgürlüğü henüz anlaşılamamıştı.

Hollanda'ya kaçan Püritenler zor günler gördüler. Hayatları boyunca çiftçilik yapmış orta yaşlı adamların değişik meslekler öğrenmeleri gerekiyordu. Kültürü, dili farklı bir ülkede yabancılar olarak yaşadılar. Yoksuldular ancak vicdanlarına göre ibadet edebildikleri için mutluydular. *Bilmedikleri* şuydu: Rab onlara özel bir şey yapmak üzereydi. Baskı, özgürlüğün kapısını açıyordu. Rab, halkını terk etmemişti, tersine Püritenleri Yeni Dünyaya, yani, *Amerika*'ya götürmek üzereydi.

Bu Püritenler, İngiltere Kilisesi'nden ayrıldıkları zaman kendilerini birbirine şöyle bir antlaşmayla bağladılar: kendilerine gösterilmiş olan ve gösterilecek olan Rabb'in tüm yollarında yürümek. Püriten grubunun lideri John Robinson ise hastalığından dolayı onlarla gidemedi. Grup, Amerika'ya gitmek üzere denize açılmadan önce onlara şöyle söyledi:

“Kardeşlerim, kısa bir süre içinde birbirimizden ayrılacağız ve sizi bir daha görebilecek kadar yaşayıp yaşamayacağımı ancak Rab biliyor. Fakat Rab ister bunu kararlaştırmış olsun, ister olmasın, Allah'ın ve O'nun kutsal meleklerinin önünde size buyuruyorum, beni, Mesih'i izlediğimden ötesine izlemeyin. Allah size kendisinin başka bir aracıyla herhangi bir şey bildirirse, bunu kabul etmeye benim hizmetimden herhangi bir gerçeği kabul etmeye olduğunuz kadar istekli olun; zira Rabb'in kutsal sözünden açıklayacağı daha çok gerçeği ve ışığı olduğundan eminim.”—Martyn, *The Life and Times of Luther* [*Martyn, Luther'in Yaşamı ve Dönemi*], 5. cilt, s. 70.

“Kendi adıma, reform kiliselerinin durumuna ne kadar ağlasam azdır, dinde belli bir döneme kadar geldiler ve şu anda kendi yenilenmelerinin araçlarından öteye gitmiyorlar. Luteryenler Luther'in gördüklerinin ötesine geçmeye cesaret edemiyorlar; ... Kalvinistler ise, gördüğümüz gibi, bu büyük Allah adamının bıraktığı yere sıkı sıkıya tutunuyorlar, oysa Calvin de her şeyi görmemişti. Bu, çok müteessir olunması gereken bir sefalettir; zira bu insanlar kendi zamanlarında yanan ve

parlayan alevler olsalar da, Allah'ın tasarısını tümüyle kavrayamamışlardı, fakat günümüzde yaşıyor olsalardı, daha fazla ışığı kucaklamak için ışığı ilk aldıkları zamanki kadar istekli olurlardı.”—D. Neal, *History of the Puritans [Püritenlerin Tarihi]*, 1. cilt, s. 269.

“Rabb’in kendinize bildirilen ya da bildirilecek olan tüm yollarında yürümeyi kabul ettiğinizi, kilise antlaşmanızı hatırlayın. Allah’la ve birbirinizle yapmış olduğunuz antlaşmayı, Allah’ın yazılı sözünden size hangi ışık ve gerçek bildirilirse kabul etmeye söz verdiğinizi hatırlayın; bununla birlikte size yalvarırım, gerçek olarak kabul ettiğinize dikkat edin, kabul etmeden önce gerçeğin diğer kutsal yazılarıyla karşılaştırıp tartın; zira Hristiyan aleminin bu kadar kesif bir Hristiyanlık karşıtı karanlıktan böylesine yakın zamanda çıktuktan sonra, tam mükemmel bilginin bir anda ortaya konulması imkânsızdır.”—Martyn, 5. cilt, s. 70, 71. (Bu alıntılar *Allah ve Şeytan Arasındaki Savaş* kitabının sayfa 292, 293’ten geliyor.)

Robinson’un sözlerinde birkaç noktanın altını çizmek istiyorum.

1. Hristiyan aleminde genelde insanlar, büyük liderlerinin gösterdikleri gerçeklerden başka bir şey kabul etmezler. Orada duruyorlar. Kutsal Kitap bilgisine dair ilerleme yok. Takılıyorlar. Rab onlara yeni bir gerçek ve ona bağlı görevi göstermek isteyince Hristiyanlar, Ferisiler gibi, ihtiyarların öğrettiklerini sımsıkı tutunarak, yeni açıklanan gerçeği kabul etmezler. “Babam, annem böyle inandı, ben de inanıyorum ve inanacağım. Başka bir şey gerekmiyor” derler. Böylece Ferisiler İsa Mesih’i reddettiler, böylece bugün Hristiyanlar Rabbi reddederler.
2. Biz yeni bir şey gerçek olarak kabul etmeden önce Kutsal Kitap’taki başka ayetleri inceleyerek emin olmamız lazım. Bu bir iştir. İnsanlar, ruhsal konularda tembellik yapsa, aldanarak yoldan sapabilir.

Peki, ya siz? Yeni bir gerçeği kabul etmeye hazır mısınız?

Amerika’ya giden göçmen babalar, vicdan özgürlüğü arıyordu. Bunu temin etmek için hayatlarını göze aldılar. Ancak bu göçmenler, dürüst ve Allah’ı seven insanlar oldukları halde, din özgürlüğü ilkesini anlamadılar. Amerika’da bir koloni kurdukları zaman sadece kilise üyeleri hükümette söz sahibi olabilirdi. Vaizlerin maaşı için herkesten imanlı olsun olmasın vergi alınırdı. Hakimler, kolonicileri dini öğreti üzerinde yargılayıp cezalandırabilirlerdi. Yani hükümet, kilisenin elindeydi. Bu bir tür din devletidir. Sonuç neydi? Baskı ve zulüm.

Sonradan Roger Williams Amerika’ya geldi. O da din özgürlüğünü arıyordu fakat başkalarının anlayamadıklarını anladı: Din özgürlüğü, inancı ne olursa olsun, herkesin temel hakkıdır. Williams’a göre kanun önünde her görüş bir başka görüşle eşittir. Şöyle dedi:

“Kamu ya da hakimler insanın insana karşı sorumluluklarının ne olduğuna karar verebilirler” dedi; “fakat insanın Allah’a karşı sorumluluklarını belirlemeye kalktıklarında sınırı aşmış olurlar ve emniyet ortadan kalkar; zira kamu hakiminin güce sahip olması durumunda, bir gün belli bir takım görüş ve inancı, ertesi gün ise başka bir grup görüş ve inancı emredebilir; ki bu İngiltere’de bazı krallar ve kraliçeler, Roma Kilisesi’nde bazı papalar ve konseyler tarafından uygulanmıştır; böylece iman bir kargaşa yığınına döner.”—Martyn, 5. cilt, s. 340.

Kolonide, kiliseye gitmek zorunluydu. Gitmemek para cezası ya da hapis demektir. Williams, insanların farklı inançlara sahip kişilerle bir araya gelmeye zorlanmasını, onların doğal haklarının çiğnenmesi olarak görüyordu; dinsizleri ve isteksizleri topluma açık ibadete sürüklemek ona yalnızca ikiyüzlülüğü zorunlu kılmak gibi görünüyordu.

Williams, mahkûm edildi. Tutuklanmamak için kaçtı. Son derece zor bir kaçıışı vardı. Daha önce İsa’nın müjdesini paylaştığı Kızılderililer arasında sığınak buldu. Sonra, *Rhode Island kolonisini* kurdu. Din baskısından kaçanlar oraya yerleştiler. Orada herkes, vicdanına göre ibadet edebildi. Bu iki temel hakkı, yani sivil ve din özgürlüğü, Amerika cumhuriyetinin temel ilkeleri oldu.

Amerika’nın Bağımsızlık Bildirgesi’nde— şunlar beyan edildi: “Bu gerçeklere apaçık tutunuyoruz: Tüm insanlar eşit yaratılmışlardır; Yaradanları tarafından bağışlanmış, belli bazı vazgeçilemez haklara sahiptirler; yaşam, özgürlük ve mutluluğa erişme hakları da bunların arasındadır.”

Amerika’nın anayasasında vicdan dokunulmazlığına ilişkin şöyle bir güvence verilir: “Birleşik Devletler’de herhangi bir kamu kuruluşunda görev almak için yeterlilik göstergesi olarak hiçbir din ikrarı istenmeyecektir.” “Kongre, herhangi bir dinin tesis edilmesiyle ilgili, ya da onun özgürce uygulanmasını yasaklayan bir kanun çıkaramaz.”

Bir kişinin Allah’la ilişkisi, insani kanunların üstündedir. Vicdan hakları dokunulmazdır. Bunu göstermek için kanıt, delil gerekmiyor. Yüreğimizde bunu biliyoruz.

Bu ilke üzerinde din şehitleri insani kanunlara karşı gelmişlerdi. Biz de bu ilke üzerinde İsa Mesih’i ilan ediyoruz.

Yirmi sene içinde binlerce göçmen baba Amerika’ya gitti. İmanlarının temeli Kutsal Kitap’tı. Evlerde, okullarda ve kiliselerde ilkeleri öğretilirdi. Kolonilerde sükûnet ve ahlak vardı. Bütün dünya, papasız kilise ve kralsız bir devletin, sadece Kutsal Kitap ilkelerinin el üstünde tutulduğu yerde nasıl başarılı olduğuna tanıklık etti. Koloniler şaşırtıcı bir şekilde verimli ve barış içinde büyüdüler.

Maalesef, insanların Amerika’ya gidiş hedefleri çok farklıydı. Allah’ı sevmeyen, sırf para kazanmayı amaçlayan insanlar da akın akın gittiler. Dindar insanların etkisi çok olmasına rağmen, gerçek imana sahiplerin sayısı görece azaldıkça bu etkisi de azaldı. Tıpkı Büyük Konstantin’in döneminde olduğu gibi, kilise üyelerinin ayrıcalıkları daha çok olduğu için bu ayrıcalıklardan faydalanmak için kalbi değiştirilmemiş olanlar kiliseye katıldılar. Yakında kilise üyeleri hakiki imanlı olmayanlardan ibaret olmaya başladı. Tekrar görüyoruz ki: kiliseyi

hükümetin yardımıyla geliştirmek kötü sonuçları çıkarıyor. İsa dedi ki: “Benim krallığım bu dünyadan değildir.” Kilise devletle birleşince, derecesi ne kadar küçük olursa olsun, dünyayı yukarıya gerçeğe götürmez, bilakis, kiliseyi dünyayla birleştiriyor.

Protestanlar, John Robinson’un ve Roger Williams’ın tavsiye ettikleri şu ilkeyi terk ettiler. İlke: Gerçek sürekli gelişiyor. Amerika ve Avrupa’da Protestanlar, reformcuların başladıkları reformu ilerletmediler. Çok geçmeden kiliselere gerçek inanç yerine batıl inançlar gelmeye başladı. Rabb’in davası için hararetli eylemler yerine şekilcilik geldi. Reform ruhu söndü. Kutsal Kitap’ın büyük ölçüde yayılması, karşılıklı bir uyanış yaratmadı. İnsanlar ya Kutsal Kitap’ı ya okumadılar ya da yanlış öğretileri kucakladılar. Protestan kiliselerde, Katolik Kilisede olduğu kadar insanların yeniden doğmaya ihtiyaçları vardı. Çünkü aynı dünyasallık, aynı ruhsal uyuşukluk Protestan kiliselerde de sergilenmekteydi.

Şeytan, zulmederek yapamadığı şeyi kiliseye taviz ruhunu nüfuz ederek gerçekleştirdi: insanların yoldan sapmasını sağladı. Kiliseler yozlaştı. Fakat Rab, harika bir şey yapmak üzereydi. Dünya çapında bir uyanış gelecekti. Buna, Büyük Advent Hareketi, yani Büyük Geliş Hareketi denilir. Bu hareket peygamberlik sözü üzerine kuruluydu.

Gelecek sefer Kutsal Kitap’ın açıkladığı son zamanlarla ilgili belirtilerden bahsedeceğiz. Bunlar son derece ilginç. Bunları kaçırmayın.